

DEO PRÆSIDE
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
SINGULARI
RENIS CALCULO
QUAM
GRAVISSIMI MEDICORUM ORDINIS
JUSSU
PRO
SUMMIS IN ARTE MEDENDI HONORIBUS
ET
PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS
RITE CONSEQUENDIS

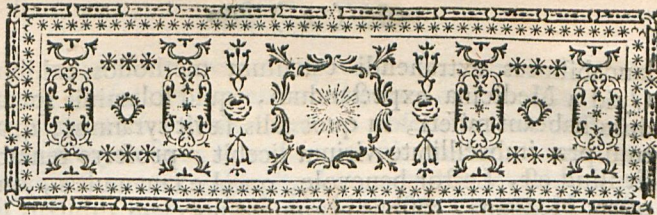
DIE II. SEPTEMBRIS A. R. S. MDCCLXXII.
SOLENNI ERUDITORUM EXAMINI
SUBJICIT
LAURENTIUS ROULY
Regnievellenfis - Lotharingæ.

H. L. Q. C.

Argentorati, Typis JOH. HENR. HEITZII, Univerfit. Typogr.

DE O
PATRIÆ
PARENTIBUS
PATRONIS
ATQUE
AMICIS
SACRUM.

PROCEMIUM.

Specimen aliquod in lucem edere novum, illud decentibus ita rimari formulis, ut a censuris tuis, Lector benevolè, se præbeat immunem, Viri Medici res est, tironis nequaquam. Cum tamen per Academiæ leges sancitum sit aliquid typis mandari, hoc opusculum meum accipe, Lector benevole, bene memor tironis quid valeant humeri, quid contra ferre recusent.

Atrocissimam malorum genus humanum torquentium iliadem præbent viæ urinariæ: inflammationibus, suppurationibus, scirrhis, ulceribus, hæmorrhagiis tentantur, spasmodice constringuntur; urinæ excretio ut functiones animales sustententur, quam primum necessaria his affectibus retardatur, supprimitur, vario modo depravatur; unde innumeri sæviunt cruciatus acuti & chronici. Vix ullus est ita diris stipatus doloribus, ac lapidea concretio ibi enascens, Lithiasin dixerunt Græci, calculum vocant Latini. Antiquioribus notus hic morbus gentem humanam continuo afflixit, & irritos omni ævi Medicorum conatus fere semper egit. Ab aliquibus amen temporibus aliqua melioris eventus medicina obtulit medicamina, feliciter & altius indagata Chirurgia

A

laudabiliores extrahendi calculum methodos exhibuit. Quid a Medicina expectandum, quid solaminis sperandum habeant miseri, in quos talis sævit tyrannus, quantum præ imbecillitate virium licebit, proferre tentabo. Et illud est, Lector benevole, quod e tam multis, quos offert Medicina, casibus argumentum elegi, ductus singulari quadam observatione ab expertissimo D. THOUVENEL, Chirurgo Parisiensi, consobrino meo & amico tradita.

OBSERVATIO.

ANNO proxime elapso *Valfracurio* in Lotharingia prope *Mirecurium*, *Anna Bruant*, viginti sex annos circiter nata, tunc temporis ad Illustrissimum & Nobilissimum D. D. Comitem d'HOFELISE, Legionis *Grenadiers Royaux* dictæ in Alsatia & Lotharingia collectæ, Præfectum, famulatum agens, correpta est acuto fati dolore circa regionem renis sinistri; per octo circiter horas volebat se diris exagitata cruciatibus. Advocatus est antea dictus Chirurgus medelam allaturus, qui cum advenisset, cuncta remittebant symptomata, & bene fati se habebant omnia; a quo tamen examinata, de dolore mox dicto conquæsta est; aderat nausea, vomendi necessitas, lingua erat aspera, nigra, fordibus imprægnata, pulsus fere naturalis; de præsentia materiæ cujusdam acris heterogeneæ in primis viis judicans Chirurgus, potum multum diluentem fraasit, purgans de Eccoproticis suppeditavit, & domum reversus est. Elapsis decem circiter diebus omnia recrudescebant symptomata; ideo convocatus denuo, qui alium sibi addidit Chirurgum D. MANGIN.

in re præsertim obstetrica expertissimum; ambo de rebus ægrotæ consulunt, examinata iterum omnia antea dicta symptomata; sed paulo severiora observata sunt. Dolor acutus semper fixus in regione renis sinistri, urina tunc rubra minus more solito fluebat, vomitus identidem aderat, pulsus erat plenus & celer. Nephritidem adesse existimantes Chirurgi venæsectionem primo instituerunt, clysmata emollientia, fomentationes loco affecto applicitæ, pilulæ saponacæ ad referandas obstructions, venerunt in usum, ad ipsa etiam diuretica & diaphoretica confugerunt; quibus nihil proficientibus, in balneo aquæ tepidæ immersa fuit ægrotæ sæpius; in quo dum immergeretur, paululum remittere videbantur symptomata, sed vix egressa recrudescabant. Interim omnia in pessum ibant, urina plane cessaverat, eo miseriarum devenerat ventriculus, ut quidquid assumeret, statim evomebatur; venter tumescebat, mors aderat in propinquo, dirissimis tandem per quatuor dies & atrocissimis agitata cruciatibus, miserrimæ vitæ die XXV. finem exoptatum imposuit.

Annente Illustrissimo D. Comite, ut inspectio cadaveris institueretur, expertissimus D. THOUVENEL cultrum anatomicum admovit; primo intuitu viscera abdominalia in urina madentia observavit; inquirens deinde renes, ommissa ulteriori inspectione viscerum, in renem dextrum incidit; en! stupendo spectaculo totus ren ita calculosus deprehensus est, ut saxi duritiem & figuram æmularetur. Apertus stetit calculum materia aliqua purulenta circumdatum, durissimum, ad ovi crassitiem, tribus pollicibus longum, una facie convexum, altera sex insignibus pedunculis, variis depressionibus & tuberositatibus notatum, quisque pedunculus ad crassioris avellanæ magnitudinem, pars convexa calculi partem renis convexam respiciebat, pedunculi autem ad pelvim deter-

minabantur; ureter hujus lateris in totum emaciatus speciem ligamenti mentiebatur; recordatus autem Chirurgus, quod per totum morbi decursum dolor semper fixus in sinistro latere hæserit, nec unquam de dextro con-
 quæsta fuerit ægrota, stetit mirabundus. Existimans autem, renem sinistram multo fore calculosiorum, illum sollicitè inquisivit, sed spem fefellit eventus; hic ren sanus primo intuitu visus est, mollis & coloris fere naturalis; inquirens autem ureterem hujus lateris, illum a pelvi solutum, & calculum avellanæ magnitudinem æmulantem, infinitis asperitatibus ludentem, circa renis sedem in abdomine reperiit. Hic totius hujus atrocis tragœdiæ nodum omnino solvit; natus enim in rene calculus in pelvim incidit, & priorum symptomatum causam dedit; adactus autem in ureterem ab urina propellente altera dedit symptomata, grandior factus ab urinae sedimento sæpius addito, ureterem dilaceravit, unde ultimorum symptomatum atrocissimorum ratio.

§. I.

Nullas non cavitates corporis humani affecerunt aliquando lapideæ concretiones, nulla non viscera obfesserunt; in capite, corde, hepate, vesicula fellea, mesenterio, pulmonibus, liene, ventriculo, utero, ovariiis, in testiculis, intestinis, variis glandulis, articulis observarunt, qui causas morborum in cadaveribus curiosius scrutati sunt. Fœtum lapidescentem, quod mirabile dictu, habuit urbs Mussipontana a); saxeam tandem duritiem nonnullæ partes acquisiverunt, renes autem &

a) DEUSINGIUS *Fœtus Mussipontani Historia*. Groning. 1662.

vesica inter omnes partes lapidum feracissima, cujus frequentia rationem reddunt urinæ, contenta & itafis.

§. II.

Calculorum scaturigo urina notu difficillima, cum ratione ætatis, temperamenti, morborum, variarum vitæ conditionum, pro diversis alimentis & potulentis, pro varia ab iisdem distantia, inconstantes & mutabiles dotes continuo offerat: heterogenea præterea, qualia nulla sunt in rerum natura, ex ipsa producuntur. Quasi Proteus odorem, saporem, colorem, copiam levissima de causa immutat. In statu sano citrinum colorem limpidum habet, recens nec acidum, nec alcalinum quid linguæ præbet, sed asservata citissime inter omnes humores corporis putrescit. Post novem horas in tempestate calidissima indolem alcalinam acquisiverat, foetide olebat, turbida erat, & copiosum dejiciebat sedimentum.

§. III.

Has apparentias diversimode immutant morbi, & præfagia instituimus. Si urinæ recenti calx viva vel sal lixiviosum infundatur, prodit statim vapor putridus, quod indicium est a basi sua separari Alkali volatile, Sal ammoniacale inibi contentum modo dicendum constituens. Sibi relicta urina spifcescit, partem phlegmaticam, cujus maxima est ratio, ad reliqua elementa deperdit, portionem aliquam terream, crustam lapideam magis vel minus copiosam, facile fecedentem ad vasorum parietes apprimit. Hujus materiæ originem & in variis morbis degenerationem optimis observationibus elucidavit Clar. HERISSANT a), qua proportione evaporatur uri-

a) *Mem. de l'Acad. Roy. des Scienc.* 1758.

na, spifcescit magis, fuscum colorem, odorem putridum acquirat; ubi ad Cremoris consistentiam pervenit, si frigidulo loco reponatur, ut facilior inde fiat crySTALLISATIO, plura falia obtinemus; primum prodit fal neutrum, peculiaris cujusdam naturæ, fal nativum, fal fusibile, microcosmicum urinæ dictum, magmati fusco & pingui inhærent ipsius crySTALLI IMPURÆ, quæ iterata in aqua solutione, filtratione & crySTALLIFICATIONE redduntur albissimæ, pellucidæ, inodoræ. Ammoniacalem indolem habet illud, siquidem ex Alkali volatili & Acido proprio conflat. Hanc & veram compositionem demonstrarunt Illustr. MARGGRAF a) & SCHLOSSERUS b) ex unione Alkali volatilii cum hoc Acido tale fal educens; in illius generatione minime afferenda urinæ putredo, siquidem urina recens post evaporationem XXIV horarum abundantius foeneratur c). In eo fale habemus Acidum, quod principio inflammabili unitum Phosphorum efformat, ex residuo a crySTALLIFICATIONE aqua fervida diluto, per pannum trajecto & ad cuticulam evaporato oriuntur crySTALLI perfecte similes ad eas, quas efformat fal mirabilis GLAUBERI. Tertium iterum falis genus ex urina surgit; sal nempe marinum figura cubica semper detegendum, hoc docente Illustrissimo & Experientissimo D. D. SPIELMANNO d), Præceptore meo omni veneratione colendo, tam variorum fons in urina vix potest explicari.

§. IV.

Alia adhuc nobis offert urinæ analysis igne facta.
Aërem

a) *Hist. de l'Acad. Royale de Berlin* 1746.

b) *De Sale Urinæ humanæ nativo*. Lugd. Bat. 1753.

c) *MACQUER Elem. de Chem. prat.* T. 2. p. 514.

d) *Institut. Chem. Exper.* X.

Aërem cum aliis elementis minus cohærentem probat spumescentia facilior, & citior bullarum eruptio in vascuo Boileano, quam ex alio quocunque liquore humano, igni sensim augendo exposita, maximam aquæ præbet copiam, quam ad novemdecim vigesimas alii ulterius urgent: foetore urinæ proprio non destituitur phlegma illud, alcalinæ naturæ signa non edit. Reliqua urina mellaginis spissitatem induens amara est & acris, salia modo dicta per crystallisationem suppeditat; igni exposita, ascendit liquor vehementer olens & acris, alcalinæ indolis, spiritum urinæ dicimus; hunc sequitur sal volatilis alcalinus vasis parietibus adhærescens, succedit & partim comitatur oleum primo tenue, flavum, dein spissescens nigrum, foetidum, empyreumaticum. Tunc si intensissimo igne urgeatur & validissimo, erumpunt fumi subcœrulei, qui in aqua recipientis coguntur, & in glaciale aliquid abeunt, quod siccum continuo ignem omnia ambusturum concipit, nisi in aqua conservetur; Phosphorum dicunt, quod luceat, facilius ex lotio putrefacto cum carbone ligni aut aliis additamentis componitur. His eductis manet in imo vase portio sicca terrea, carbo nempe aliquam salis marini portionem adhuc habens. Horum urinæ contentorum rationem variam jam diximus; ex experimentorum comparatione hanc conclusionem deducit Illustr. HALLERUS ^{a)}, plurimum olei habere urinam, quæ sedimenta ponit, minimum continere urinam crudam, criticam naturam urinarum in egestione salis volatilis atque olei positam videri.

§. V.

In explicanda calculorum generi valde cespitant Me-
B

a) *Elem. Physf.* L. 26. S. 3. p. 356.

dici; a pituita, muco, vel viscidis calore renum & veficæ arefactis eruebant veteres, alii a frigore compingi dicebant; quæ commenta jam diu argumentis HELMONTII obsoleverunt a). Sed ille aliorum sententias redarguens meliora non proposuit, barbaris vocibus & entibus imaginariis paradoxa dogmata abscondebatur; spiritus coagulantes & fermenta in formationem DUELECH attulit.

§. VI.

Genuinæ lithiasis fontes in humoribus reperire non ita ambiguum: ipsa aqua limpidissima talibus non raro scatet particulis, quæ concretiones lapideas ad vasorum parietes deponant, selenitosis nempe calcareis, spatosis, & ex talium aquarum usu calculi fundamentum frequens eruit HALLERUS b), non tamen continuo ex ea quantum libet lapidifica aqua calculum nasci fatetur; tumoribus frumosis in quibusdam regionibus vulgatissimis ansam præbent tales aquæ.

§. VII.

Hujus materiæ lapidescentis existentiam in humoribus animalium multa declarant. Spuma de testaceorum corpore exsudans in testam calcaream abit; cretaceam materiam pro formatione ossium generantur c). In arthriticis & podagricis varios articulos, membranas, ligamenta, tendines affligunt tophi ossei, calcareæ concretiones: in humoribus innatantes arenulæ visæ sunt, non raro ex ipsis vasis prodierunt fila vel granula, in lapideam duritiem abitura, & in iisdem obstructions invincibiles produ-

a) *L. de Lithiasi* Cap. 2.

b) *Elem. Phys.* T. 5. p. 362.

c) HALLER *Mem. sur la Format. des Os.*

centia. Horum omnium rationem reddit humorum compositio in soliditatem proclivis, ubi terræ ad reliqua elementa augetur proportio.

§. VIII.

Lithiasin tandem optime evolvunt urinæ contenta terrea & falina, quæ si majori ratione adsint, se attrahunt, urinam viscidam, lentam reddunt, fabulos, arenulas, lapillos efformant calculi rudimenta; his etenim aliæ similes particule inviscatæ adhærescunt, nova continuo apponuntur elementa, in molem concrefcunt, quæ per succedentem laminarum appositionem ampliabitur. Inde ex stratis compositus reperitur calculus, in centro nucleum gerens; hunc nucleum præbent non solum urinæ contenta, sed viscidum quodcunque in viis urinariis invalescens, quod terreas particulas adtrahat & retineat. Porro corpus quodcunque siccum, extraneum, ibi hærens, est centrum, circa quod calculus colligitur, uti frequentissimæ docuerunt observationes. Elementa igitur calculi omnes habent, etiam sanissimi, terram nempe in urina contentam, quæ per solam quietem secedit. Nullam labem producet, si nulla in itinere obstacula occurrant excernendæ & ablegandæ; sed hærens sit alicubicunque corpusculum quoddam, ex minus motu liquore, vel spissiore reddito, jam ad ejusmodi obstaculum applicatur, & adhærescit materies, calculus efformatur. Copiosam inde portionem terream habet urina calculosorum, glutinosa est, desiccata lapideam duritiem habet. Urinas varias calculo laborantium collegit Celeb. DE HAEN a), gluten inde separavit, & in aëre aperto limpida urina abjecta posuit; brevi glutinosum hoc exa-

B 2

a) *Rat. Med.* P. 5. C. 5. p. 326. edit. Paris.

ruit, & Dr. 2. aliquando Dr. 3. materiae lapideae ad figuram vasis formatae exhibuit. Norunt etiam omnes urinam mucosam lentam magnam portionis terrae vasis parietibus adhaerentis copiam gerentem, fabulos arenulas gestantem, calculum jam formatum indicare, vel formandum praefagire.

§. IX.

Igni expositus calculus maximam sui ponderis partem deperdit, salem volatilem multum, spiritum urinosum rubrum & aliquam portionem olei, terra remanente producit. Sed notanda admodum maxima aëris copia extrahenda, ut molem calculo 645^{es} majorem occupet evolutus *a*). Habet igitur calculus humanus magnam aëris quantitatem & aquae; cum sale volatili alcalino, aliqua parte olei & terrae. Nihil acidi demonstrant experimenta. Non ergo acidum cum terra conjunctum pro formatione calculi accusandum, quod aliquibus magnae auctoritatis viris tamen placuit *b*). Experimento non destituuntur; quod nempe privatus oleo suo calculus & friabilis ab addito oleo vitrioli naturam solidam recuperaverit; sed ab eodem dissolvitur calculus, & indolem alcalinam omnia potius declarant. In aqua simplici difficillime solvitur & non nisi post diurnam digestionem; ab acidis praecipue mineralibus facillime, aliquid agunt & acida vegetabilia, qualia sunt succus citri, limonum, pomaceum, varia decocta, acetum, succus ceparum, porri, apii *c*). Ipsa adhuc Alcalia fixa calculum quamvis alcalinum validissime solvunt; calx inprimis & illius aqua *d*).

a) HALES *Stat. des Veget.* chap. 6.

b) GAUB *Institut. Patbol.* §. 578. HOFFMANN *Med. rat. system.* T. I. p. 3.

c) LOBB *Tractat. de dissolo. Calcul.* §. 949.

d) HALES *Exper. sur le Remede de Mlle. Stephens.*

efficaciam habet; sapo, qui salern fixum & calcem continet, minus efficax sal fixus solus *a)*, a spiritibus alcalinis & salibus volatilibus minime solvitur *b)*, quæ omnia non minus ad sanationem morbi, quam ad naturam calculi nos ducunt.

§. X.

Ad calculosam labem disponunt varia fluidorum vitia, quibus urinæ partes terreæ & salinæ adunantur, vel copiosiores generantur. Ea nempe si sint crassa, spissa, viscida, minus bene subacta, diversis acrimoniis infecta, ejusdem indolis urinam præbebunt. Alimenta & potulentia quædam magis ad calculum disponere videntur ex eo, quod aliquibus regionibus endemius, v. g. in Austria, sed plebejis quam nobilibus familiarior *c)*, in Belgio, Gallia, Helvetia frequentissimus, in plurimis Lombardiæ regionibus rarissimus sit, nullus Japonensibus & Indis, si fides sit KÆMPFFERO.

§. XI.

Causas igitur ad calculum prædisponentes censemus alimenta glutinosa, tenacia, viribus digestivis non proportionata, principium terreum nimis abundans contentia, unde humorum cohesio nimia, quies, inertia promanant. Sunt & ea, quæ acrimoniam quamlibet conciliare valent; exinde enim dissipantur subtiliora, salia acuntur, desiccantur solida, urinæ crassiori, acriori, ac proinde concretionibus natalia præbentur. Sed in

B 3

a) HALE *ibid.*

b) LOBB *l. c.* §. 938.

c) DE HAEN *l. c.* Part. 6. C. 6.

illis generandis nulla acrimonia efficacior ac alcalina; alimenta ad hanc inclinantia qualitatem petrificantem urinæ communicare asserit LOEB a), & observationibus confirmat. Aliquos a podagra, cujus & calculi aliqua est analogia, sanavit victus vegetabilis, quæ recrudesceret, dum ad victum animale redirent. Non mirum: siquidem partium calculum componentium copiosiorem proventum habet. Inde alimenta vegetabilia & acescentia ad calculum præcavendum conferunt; frequentior acidorum usus in aliquibus calidioribus regionibus calculum rariorem facit. Alimenta e contra assata, insolata, sale vel fumo indurata, ad alcalinam tandem acrimoniam facile vergentia, nimius carniuum usus, caseus frequenter assumptus, potulenta spirituosa, victus lautus calculosam diathesin inducunt. Ad eandem disponit intermissus motus & exercitium, vita sedentaria in animi lucubrationibus occupata; minus enim bene subiguntur alimenta, crassi & viscidi generantur humores non bene attriti, torpescunt solida; sed præterea ob situm corporis inclinatum difficilior est urinæ transitus per renes, minus apte fluens spiscecit, stagnat in vesica; de ea excernenda sæpius non cogitant. Facillimæ inde calculosæ concretiones: in vesica enim a retenta diutius urina nimium dilatata ac distenta, urinæ partes jam crassiores suppositæ defectu motus sufficientis coalescunt. En hominum genio nimis indulgentium martyrii causam frequentissimam & non solam.

§. XII.

Ad calculum adhuc confert temperamentum siccum, robusta corporis constitutio, quippe majorem soliditatem habent solida & fluida; per transpirationem major fit de-

a) l. c. §. 29.

perditio partium aquosarum, urina majorem acrimoniam habet. In debilioribus vero magis diluta urina, in concretionem non ita est proclivis. Inde forsitan foeminae, quibus laxior est & debilior solidorum compages, calculo rarius laborant; aliqui dicunt, quod meatus vesicae brevior sit & latior, paucos anfractus habeat, quae potius expulsionem faciunt, quam generationem impediunt. Proni adhuc in calculum senes, quibus humores crassi & vasa minus meabilia sunt, & minus flexibilia: languescente adhuc in illis digestionis opere, cacochymias diversas induunt humores. In pueris frequentissimus calculus, largiorem acidorum progeniem causam afferunt plurimi a), quibus assentiri nec possumus; sed fractus in illis fibrarum renum vesicae tonus efficit, ut imperfecte exonerentur, materiaque lotii viscosa tubulorum parietibus affixa insensibiliter adhæreat. In nuper natis materiem flavam in renis tubulis hærentem futuri calculi basin vidit HALLERUS b), forsitan & longior supra dorsum decubitus tempore somni, in quo maximam vitæ partem impendunt; disponit jam hærentia per novem menses in utero: tunc enim collecta in vesica urina, si ex alia parte accedunt causæ, quæ terram cum muco & oleo conjungant, in solidescens massam facile convertuntur, quæ ablata non amplius recrudescat.

§. XIII.

His omnibus vasorum renalium constrictio addenda, quæ partes crassiores retineat, & ad morbum nostrum disponat. Frequentissime adhuc a parentibus calculosa diathesis tradita recipitur, sic connata, variis vitæ conditionibus prodit. Unde hæc pendeat, vix dicere possu-

a) HOFFMANN *de Morbis Infantum*. TOURNAY *Quest. An Calculo Lithotomia*. Pontimulli 1763.

b) *Element. Physiol.* T. 7. p. 362.

mus, nisi aliquam vasorum renalium dispositionem, fluidorum indolem prædisponentem accipiamus. Calculosa tamen diathesis videtur ea, quæ efficit, ut terrestre id & salinum, quod in alimentis & potulentis est, minus bene subigatur, vi vitæ non immutetur, & in renibus cum urina non satis subactum separetur.

§. XIV.

Ex his causis natus calculus vel in rene, vel in ureteribus, vel in vesica hospitatur. Sæpius in rene primæ nascuntur elementa, quæ dein ad vesicam deveniunt, in ipsa etiam vesica primæ assimilantur calculi rudimenta. Infantes sæpius afficit vesicæ calculus, in renibus adultorum frequentius generantur. In diversis illis locis varias tragœdias ludit; ab exilissimo germine incrementum assumens in rene symptomata sævissima producit; aliquando tamen nulla sui indicia dedit & aperto tantum cadavere detectus fuit, quamvis de eo nullatenus conquesti essent homines viventes, quod plane evictum est observatione nostra; puella enim, de qua agitur, de vita sua nullum unquam gravem dolorem in latus dextrum experta erat, quamvis hicce ren totus calculosus deprehensus in cadaveris lustratione, jam diu a functionibus suis cessarat.

§. XV.

Ubi substantiam renis occupat calculus, obtusum atque incumbens instar ponderis dolorem exercet, lumbari semper regione stabilem, equitatio molestiam ut & omnis motus validior affert, urinæ interdum sanguinolentæ, purulentæ, foetidæ mejuuntur. Ingruunt nephritidis paroxysmi, ponderosa tensio lumborum successive intenditur in dolorem atrocem, accedit febris, pulsus præ dolore contractus est aliquando celer, intermittens, sæpe

sæpe variatur. Nervi laceffiti partes vicinas in sympathyam trahunt, nausea dein vomitus afficit, testis alteruter sursum trahitur, tensiove in inguine percipitur pro flexus diversitate; torpet crus & femur ejusdem lateris; alvus modo supprimitur, modo laxa est. Ineunte paroxysmo urina pareæ, aliquando cruenta, mox limpida & tenuis, sæpius suppressa, in remissione spissa, rubra, humore glutinoso & fabulis referta, vel filamentis lanuginem imitantibus. In rene ita hærens calculus si ulterius pelli se non patiatur, ipsius substantiam comprimit, exedit specie grumi vel puris, quæ cum mictu expellit ægrotus, totus consumitur exulceratione ad mortem usque, quæ miseriarum & dolorum finis est exoptatus.

§. XVI.

Sed ubi minori mole donatus, per tubulos in papillas, vel hinc in pelvim urgetur, infixi more aculei stimulat, pungit, lacerat, nephriticis adhuc insultibus occasio. Si ex se sua dimoveatur casu, motu violentiori, ictu, vividioribus animi pathematibus, prava victus vel medicaminum ratione, per angusta ureteris lapis decedit. Si tunc asper & rugosus, illius diametro amplior adacti in modum cunei, divellit & fingit, pungitivus in lumbis perferentur dolor, spina ægre flectitur, testiculus retrahitur, frequens est ructus, cibi fastidium, respiratio difficilis, fit vomitus, membra convelluntur, æger infandum cruciatus fere moritur, quousque ulterius urgeatur calculus.

§. XVII.

Si in vesicam excutitur calculus per urethram perumpente urina aliquando feliciter ejicitur, vel ibi retinetur obstante diametro majore, aut moram afferente morbofo vesicæ statu, ibi intra urinam innatans crescit & augetur. Qui ipsius vesicæ foetus est ruga vel plica detentus, mucove involutus, lenissimum sumit incrementum, quin ullum per annos integros sui indicium præbeat; auctus vero ruga emergit, tenuem in initio & levem vix perferentis æger; ardor

est in mejendo levis, nec perseverans, sedimento mucoso repletur urina, levis in glande summa perferitur prurigo; hæc minoris momenti symptomata vel non durantia vix conqæritur æger incautus, iniquam ita causam non suspicans. Crescente calculi mole, malum ingravescit, dolor est vividior & frequentior, in perinæo importunus perferitur gravitatis sensus, dysuria cruciat magis in extremitate urethræ, non pruritus tantum, sed irritatio continua molestat, frequenti defatigatur æger irritato mejendi & egerendi desiderio, dum pleno fluit rivo lotium, subito supprimitur, obstructo scilicet orificio calculi præsentia; æger mutare situm, huc & illuc flectere in varias partes misere cogitur, calculum e vesicæ ostio amovendi causa. In hisce rerum angustiis urinæ redduntur glutinosæ facillime concretescentes, neque licet citatiore gradu corpus movere, nec quadam jucunda exercitatione frui, quin dolore acerbiori mictu sanguineo subito plecteretur; succussione aliquando levissima excitatur micturitis dolorifica. Nec noctu parcunt infelici ægroti dolores, somnum sæpius excutiunt, ut expellatur urina, quæ stillatim & cum cruciatibus excernitur. Tandem calculus in molem auctus grandiore omnia deteriora facit; dolor summus sine ulla remissione pungit, somnus penitus recedit, prosternitur appetitus, febris lenta & macies ægrotantem exedunt, nisi tanto malo occurratur.

§. XVIII.

Recensita symptomatum syndrome stipæam calculi præsentiam dignoscet Medicus, ipsius in rene hærentis difficilior diagnosi, quod cum aliquibus aliis affectibus communia symptomata habeat nephritis calculosa, quæ minus tamen confundetur, si hujus affectionis sedem & signa sedulo inquiramus. Ad urinam crudam, suppressam, sanguineam, sabulosam, dolorem pungitivum in lumbis non mutantem, ad retractionis sensum in inguine vel in testiculis, & stuporem in crure ejusdem lateris attendamus. In rene sinistro frequentius calculus generatur, quia longior vena aortam

transgrediens difficilius sanguinem exonerat, quamvis in observatione nostra ren dexter prior fuerit calculosus. Ubi ad vesicam pervenit, jam alia ingruunt symptomata; premit gravativus in pube sensus, mictus difficilis, dolorosus, subito interceptus, arenosus, adest tenesmus, sed maxime digito in anum intruso distinguitur. Catheter præterea in vesicam per urethram provide demissus, leniter huc & illuc vertitur, calculi moles optime perentitur; si facile reperitur & continuo attingitur, eum magnum esse, si difficulter aut semel perceptus denuo quasi evanescat, ipsum parvum suspicamur. Infidum tamen fateamur indicem catheterem, siquidem calculi duritiem & sonum mentitus est scirrhus, & calculum in vesica hærentem aliquando non indicavit catheter. Nunquam unicus solum, interdum autem uno plures calculi intus in vesica reperiuntur. Porro quamplures subeunt differentiarum calculi, ratione consistentiarum, figurarum, magnitudinis; sunt enim vel molles, friabiles, sabulosi, vel duriores; sunt vel æquales, politi, vel asperi. Magnitudine adhuc maxime possunt differre. Singularem unum refert Expertiss. D. LE RICHE, Xenodochii militaris hujus urbis Chirurgus primarius, totam vesicam replentem, feliciter tamen extractum a). Sed maxime notanda differentia ex situ calculi desumitur, vel enim vesicæ adhæret, vel in illa libere fluctuat. Multiplici modo cohærere potest; nempe medianthane cystide, vel foveola, in qua nidulatur, aut medianthibus fungositatibus ex ipsa vesicæ erosæ substantiis pronascentibus, aut denique simplici agglutinatione interveniente muco calculum ambiente facta: quæ omnes differentiarum Chirurgum ad operationis utilitatem vel noxam dirigere debent; in adhærentibus enim calculis cum pessimo eventu adhibita fuit b).

C 2

a) Dissert. sist. Probat. Calc. extrahend. meth. Argent. 1759.

b) Mem. de l'Acad. Roy. de Chir. T. I. HOUSTET Mem. sur les Pierres enkistées.

§. XIX.

Prognosis calculi ex dictis periculosa semper judicabitur; ægritudo longa vires & vitam quasi e longinquo suffodit; eo magis formidanda, quod summa dolorum vi ad orcum ducat. Aliquid tamen mutant differentia modo allegata. Majora incommoda affert, qui in renibus sedens eorum exulcerationem comitem habet, quam qui in vesica nascitur. Minores calculi, molliores facilius sanantur, qui facilius solvuntur vel expelluntur quam duri & magni. Ubi sedimentum arenosum non solidescens mictu continuo expellitur, rarius aggregatur lapis; curationem vix admittit calculus hereditarius; illum adultorum & senum solutu faciliorem, sed sæpius recrudescentem, illum puerorum solutu difficiliorem, sed extractum vix renascentem observamus: hinc scalpello potius juvenes tradimus, senes minus, quamvis & in illis feliciter omnino instituta fuerit operatio: sed nimis debiles, confectos, tabidos, citius enecaret; hanc non admittit calculus renibus insidens. Ad aliqua symptomatum mitigantia dolorum levamina, quæ offert dietetica & pharmacia confugiendum igitur, & non omnis spes sanationis ableganda, uti ex dicendis patebit.

§. XX.

Ubi renalia vasa occupat calculus, exitus ipsi conciliandus, & ad vesicam determinandus, non intempetivo acrium & stimulantium usu in uretheres pellatur, quæ impetum humorum in renes & calculos auferent: sed prius vias, per quas transire debet, emollientibus & lucubrantibus disponere necesse est, & aptas reddere, ut faciliorem permittant transitum. Profunt in hunc scopum v. g. clysteres emollientes, balnea, diluentia, oleosa, aquea, mucilaginosæ, anodina, opiata, fomenta, linimenta, quorum ope paroxysmis nephriticis medemur. Institutam aliquando in his angustiis nephrotomiam vix credimus.

§. XXI.

Novi calculi genesis nunc impedienda est, post paroxysmum, vel generatus aptis remediis solvendus. In hunc

scopum farraginem offert materies medica remediorum lithon-
 tripticorum: ita Millefolium, Lithospermum, fructus Alke-
 kengi, Cynosbati, semen Dauci, corticem radicis Acaciæ,
 baccas Juniperi laudant plurimi, quæ tamen minus efficacia
 semper fuere ad frangendum vel conterendum calculum ve-
 sicæ & renum. Vix adhuc laudanda ad tantos morbos me-
 dicamina habebat ars nostra, cum anno 1735 JOANNA STE-
 PHENS, Angla, stirpe nobili orta, remedium quoddam ar-
 canum calculis solvendis specificum possidere jactitavit. Post
 plurima instituta experimenta & felicissimos eventus, post
 examina sedula & observationes coram Medicis, Chirurgis
 & aliis optimis in tanta re testibus, utile, efficax, certissi-
 mum calculi remedium acceptum fuit. His justo adductus
 Senatus Britannicus, meritorum generosus remunerator,
 amplam mercedem inventrici concessit, ut publici juris fie-
 ret inventum. Constat pulvere, decocto, & pilulis. Pul-
 vis componitur ex testis ovorum & limacibus calcinatis cum
 cineribus Nasturtii aquatici. Decoctum fit ex Saponis Hi-
 spanici uncis quatuor & semis, quæ cum melle & cineribus
 Nasturtii aquatici subactæ decoquantur in aquæ communis
 libris quatuor, cum foliis vel floribus Chamæmeli, Fœnicu-
 li dulcis, Petroselini, Lappæ majoris. Pilulæ parantur ex
 Limacibus calcinatis, seminibus Pastinacæ sylvestris & Lappæ
 majoris, tum ex fructibus Fraxini, Rubi idæi & Oxyacan-
 thæ, in æquali quantitate acceptis: hujus pulveris cochleare
 cum uncis quatuor Saponis Hispanici & Mellis in pilulas re-
 digitur. Compositi pulveris drachmam in vino albo vel al-
 tero vehiculo octava qualibet hora assumebat æger, superbi-
 bendo libram semissem decocti. Pilulas in insultibus nephri-
 ticis etiam pro usu quotidiano accipiebat, decocto aliquando
 supplebant; pro variis circumstantiis dosis augebatur vel mi-
 nuebatur a). Evulgatum illud medicamen omnium atten-
 tionem sibi adscivit; innumera fuerunt instituta experimenta
 in Anglia & Gallia, & more solito alii laudibus extulerunt,
 alii vituperiis damnarunt. Ejecta supervacua plattarum mi-

a) vide *Exposition des Preuves pour Et contre les Remedes de Mlle
 Stephens.*

scela, simpliciore & faciliorem formam accepit, solum Saponem cum Alkali fixo miscuit HARTLEJUS *b)*, in saponis & calcis efficaciam ad calculum dissolvendum inquisivit. Lixivio Saponis acerrimo ex una parte Calcis & duabus Alkali fixi ebulliente, calculus mollior omnino fuit dissolutus; alius durior in limum fuit redactus, in solo Alkali fixo, nec digestionem, nec ebullitionem fuit dissolutus. Potentissimum igitur Calculi solvens est Saponis Lixivium, & eo potentius, quo calidius est. Hanc vim deperdit, si Acidum huic Lixivio misceatur, non ita evenit, si Lixivio Oleum addatur, ut sapo componatur. Calculi portio granor. circiter XI in decocto Saponis Hispanici cum testis ovorum calcinatis intra quindecim dies in pastam convertebatur, altera portio granorum octo intra idem tempus dissolvebatur in solo decocto Saponis absque testis calcinatis *c)*. Quantitatem Lixivii Saponis necessarii ad destruendum calculum æstimare voluit HALESIUS. In plurimis phialis eandem urinæ naturalis quantitatem includebat, portiones calculi diversæ molis & diversas quantitates lixivii saponis addebat: decimo sexto digestionis die eæ omnes portiunculæ, quibus ultra sexdecim lixivii guttulas addiderat, ad insignem a superficie distantiam emollitæ erant, vigesimo nono solutæ prorsus, paucis exceptis, quorum centrum menstruo adhuc resistebat, post trigessimum nonum diem superstites portiones ponderavit exsiccatas, & decrementum in singulis reperiit in ratione quantitatis lixivii saponis. Alia adhuc experimenta addidit Illustr. MORAND *d)*. Quatuor portiones calculi ex vesica extracti accepit, unam urinæ hominis sani immisit, alteram cum urina medicata, scilicet hominis saponem & calce utentis, tertiam decocto saponaceo Stephaniano, ultimam in dissolutione saponis per triginta dies digestionem caloris animalis exposuit, dein exsicavit & ponderavit. Portio, quæ in urina hominis sani fuerat detenta, granum unum supra 119 acquisiverat; por-

b) Dissert. de Lithonriptic.

c) HALES nouvelles Expériences sur le Remede de Mlle. Stephens.

d) Mem. de l'Acad. R. des Sc. 1740.

tio, quæ urinæ medicatæ fuerat mixta, 39 ex 127 deperderat; tertia pars, quæ decocto saponaceo immiffa fuerat, totam unam tertiam partem amiferat, quarta diffoluto faponi addita, 8 ex 68 amiferat.

§. XXII.

Ex his optimis & aiis plurimis experimentis, quæ referre vetant angufti hujus Differtationis cancelli, liquet, vim diffolvendi calculum poffidere faponem; hanc vim & a calce provenire, parum ab Alcali fixo, nihil ab oleo. Abafumptis intus calce & fapone eandem vim acquirit urina; inde illis utentes urinam albam, glutinofam, friabiles lapillos, qui ad cretam accedunt gerentem mingunt: squamulas, fragmenta, portiones calculorum integras, veluti in excorticatorum calculorum ramenta formatas cum cruciatibus ejiunt, quæ nempe per vim faponis a calculo divelluntur; fi quidem ceffant fere femper exinde fymptomata, aut admodum imminuuntur, aliquando calculum non amplius detegebat catheter, quamvis ante affumpta remedia magnum volumen habuerit. Præterea calculi ex cadaveribus poft eorundem ufum exempti inæqualitates gerebant, quali erofa fuerit superficies, quæ manifefta funt folutionis indicia. Tandem plurimos calculo radicitus liberavit noftrum remedium, alios fanitati reftituit, dolores fuffulit: fe perfecte fanatum cum diario morbi evulgavit D. KIRCKPATRICK a), quibus omnibus cogimur ad commendanda hæc remedia in calculo.

§. XXIII.

Ex acribus & irritantibus tamen compofita medicamina dolores, inflammationes, calorem in initio cient non raro, quæ mala fuffeffu temporis fedantur, v. g. per largiorem diluentium ufum, & ftatim ad faponem & calcem redeundum. Neque omnibus indifcriminatim calculofis conveniunt, tufficulis, hæmopticis, phthificis, febre lenta, fcorbuto, cachexia, lue venerea, aut vifceris cujuscunque ulcere laborantibus interdicens. Sunt equidem Viri præftantiffimi, qui de illa efficacia dubitent, quin

a) *Expos. des Preuves pour &c. contre les Remedes de Mlle. Stephens.*

hæc remedia potius diathesin calculosam augere asserunt, ex eo quod aliqui illis utentes levamen non habuerint, sed quia non ægri omnes convalescunt. An idcirco nulla est medicina? Hinc quamvis maxima sit eorum auctoritas, vix possumus resistere evidentibus testimoniis ægrotantium, qui in variis regionibus vel cum superflite calculo levati, aut integre sanati certa fide fuerunt, ut calculi vestigia disparuerint, & urina crustam calculosam desierit apponere. Quomodo igitur calculum eadem generarent, fecit forte calculorum durities, aut excoriata vesica, aut alia demum causa, ut levaminis nihil ex illis perceperint.

§. XXIV.

Remedium Stephanianum cum totam a calce suam efficaciam habeat, suspicatus est ROB WHYTT, in aqua calcis sola contineri totam virtutem, & ingrato, nauseoso, primis viis sæpius infesto medicamento supplere posse; experimenta optima ad id instituit, & quidem plurimis evictus est, hanc aquam calcis optimum esse & præstantissimum adversus lithiasin remedium; siquidem calculus extractus in illa aqua optime dissolvitur, & eandem virtutem acquirit urina. Ipsi fecilibus tentaminibus sagacissima addidit Eruditiss. ROUX a), quibus aqua calcis valentissima in dissolvendo calculo aut doloribus sedandis nota fuit. Majorem vim habere calcem ex animalibus productam, quam ex lapidibus viderunt. Sic innocuum, efficacissimum in magna copia potest accipi medicamentum, a quo magna sibi promittere debent Medici Optimam ipsius virtutem agnovit Celeberr. DE HAEN, quamvis remediis Stephanianis oppositus. Quomodo calx dissolvat calculum, nunc inquirendum est.

§. XXV.

Calcem partes oleosas calculi ad se attrahere, dixit HALESIUS, & inde mixtionem disturbari. Meliora proposuit Eruditiss. ROUX; sal nempe ammoniacale continet urina, habet & calculus, quod calx a basi separat, cum acido se uniendo, hinc vim dissolventem habet urina aqua calcis utentium, quamvis alcalina non videatur b). Minus potens est sal lixiviosum ob oleum, quod continet calculus; alcalia enim parum agunt in olea, nisi a calce causticitatem habeant; inde aquæ calcis actionem minuunt acida, & difficilior forsitan calculorum purorum solutio. Calx vim dissolventem aquæ non conciliat, nisi recens, & in atmosphæra tepida vasis clausis immisceatur: quibus cautelis non applicatis aliqui aquam calcis minus efficacem ad calculum dissolvendum incaute asseruerunt.

§. XXVI.

Celebrandum nobis est & aliud medicamentum a paucis annis in Lotharingia detectum, aquas volo minerales Contraxevillanas, de quarum virtutibus egregie meruit Ill. BAGARD, Collegii Med. Nancej. Decanus & Præses; multa circa has aquas tentamina instituit, & eas egregie omnino se gerere in dissolvendo Calculo multis observationibus probavit c).

a) *Ess. sur les Vertus de l'Eau de Chaux pour la Guérison de Pierre*, trad. par Mr. ROUX.

b) WHYTT l. c. p. 42.

c) *Voyez son Mem. sur les Eaux miner. de Contraxeville*, imprimé à Nancy.

VD18

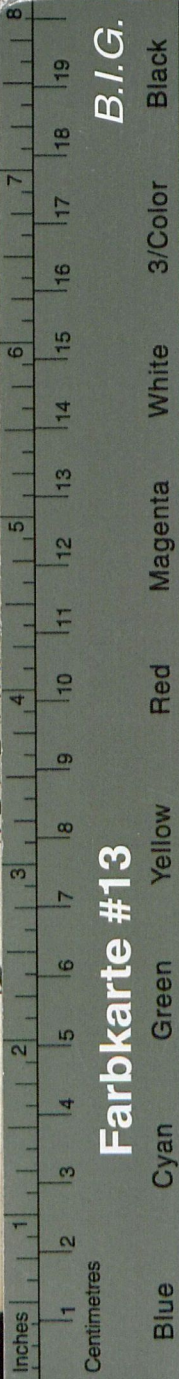
ULB Halle

3

007 470 061

B.I.G.

Farbkarte #13

DEO PRÆSIDE
 ORATIO INAUGURALIS MEDICA
 DE
 SINGULARI
 NIS CALCULO
 QUAM
 SSIMI MEDICORUM ORDINIS
 JUSSU
 PRO
 IN ARTE MEDENDI HONORIBUS
 ET
 LEGIIS DOCTORALIBUS
 RITE CONSEQUENDIS
 SEPTEMBRIS A. R. S. MDCCLXXII.
 NI ERUDITORUM EXAMINI
 SUBJICIT
 RENTIVS ROVLY
 Regnievellensis - Lotharingua.
 H. L. Q. C.

Typis JOH. HENR. HEITZII, Universit. Typogr.

